

*GLAVNI GRAD PODGORICA
SLUŽBA ZA PODRŠKU POLJOPRIVREDI I RURALNOM RAZVOJU*

*VANREDNI IZVJEŠTAJ O RADU
JANUAR – MAJ 2024*

Podgorica, 16.05.2024. godine

I - UVODNI DIO

Vanredni Izvještaj o radu Službe za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju (u daljem tekstu: Služba) za period januar – maj 2024.g. urađen je u skladu sa Uputstvom o izradi godišnjeg programa rada i izvještaja o radu, br. 01-018/23-9540 od 22.11.2023.godine, a shodno ukazivanjem v.d.rukovodioca Službe, akt br: D35-019/24-221 do 09.05.2024.godine.

Članom 28a stav 1 tačka 4 Odluke o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada Podgorica ("Sl. list CG" - Opštinski propisi, br. 38/18, 43/18, 6/20, 10/20, 36/21, 5/22, 30/23 i 42/23), utvrđeno je Služba za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju priprema izvještaj o radu iz djelokruga rada Službe.

Poslovi i zadaci obrađeni u Izvještaju o radu Službe izvršavani su u navedenom periodu u skladu sa zakonom, drugim propisima i programom rada za 2024.g., a odnose se na, sprovođenje zakona, drugih propisa i akata koje donosi Skupština i gradonačelnica Glavnog grada, na rješavanje upravnih predmeta, obavljanje stručnih i drugih poslova u okviru utvrđenog djelokruga Službe.

Ovim izvještajem prikazana je realizacija poslova i započetih aktivnosti iz nadležnosti Službe, shodno definisanim smjernicama Programu rada Službe za 2024. godinu, sa ukupnim pregledom sprovedenih i započetih aktivnosti u oblastima za koje je osnovana, kao i prikaz principa i stepena njihove realizacije.

II - OSTVARIVANJE FUNKCIJA SLUŽBE (2024)

U odnosu na opisane poslove navedene u Odluci o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada („Sl.list 42/23“od 15.09.2023.godine), Služba za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju je postupala shodno članu 28a predmetne Odluke i vršila stručne i druge poslove koji se odnose na:

II A - AKTIVNOSTI U OBLASTI NORMATIVNO –PRAVNIH POSLOVA

U izvještajnom periodu Služba je imala aktivnosti u oblasti normativno –pravnih poslova, pa je sprovodila sledeće aktivnosti:

- Praćenje i sprovođenje zakona i propisa;
- Sprovođenje programa rada Službe za 2024
- Sprovođenje upravnih postupaka;
- Urađen je Operativni plan zaštite od štetnog dejstva voda za vode od značaja za Glavni grad Podgoricu za 2024. godinu;

- Urađen je registar rizika na nivou Glavnog grada za oblasti koje prati Služba;
- Dostavljen je Izvještaj plana integriteta za 2024.godinu;
- Završen je i odobren Kadrovski Plan Službe za 2024. godinu;
- Završen je i odobren Pravilnik o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji Službe za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju;
- Završen je odabir i popis dokumentacije radi izlučivanja bezvrijednog registraturskog materijala kao i uništenje po odluci Državnog arhiv, Arhivskog odsjeka Podgorica;
- Redovno se sprovodi rješavanje po inicijativama građana iz djelokruga Službe;
- Služba sprovodi i druge poslove iz svog djelokruga.

II- B AKTIVNOSTI U OBLASTI POLJOPRIVREDE I RURALNOG RAZVOJA

U cilju usaglašavanja Programa mjera za podsticanje razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Glavnog grada sa nacionalnom agrarnom politikom, članom 27 stav 1 tačka 22 Zakona o lokalnoj samoupravi ("Službeni list Crne Gore", br. 002/18, 034/19, 038/20, 050/22 i 084/22) i članom 24 stav 1 tačka 22 Statuta Glavnog grada Podgorice ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 008/19, 020/21, 049/22) propisano je da Glavni grad stvara uslove za razvoj poljoprivredne proizvodnje (voćarstvo, povrtarstvo, maslinarstvo i dr.) i obavlja druge poslove iz ove oblasti.

Program se sprovodi u skladu sa članom 20 Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju ("Sl. list Crne Gore", br. 056/09, 018/11, 040/11, 034/14, 001/15, 030/17, 051/17 i 059/21) kojim je propisano da lokalna samouprava može da uvede podsticajne mjere podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju, koje nisu u suprotnosti sa Strategijom, Nacionalnim programom i Agrobudžetom.

Program mjera za podsticanje razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Glavnog grada za 2024.g. je urađen i usaglašen, u skladu sa nacionalnim programom i strategijama iz ove oblasti i inkorporirane su dobijene sugestije nadležnog ministarstva u odobrenoj verziji Programa čija je primjena na snazi od aprila 2024.g.

Programom su utvrđene mjere podrške, uslovi, kriterijumi i postupak ostvarivanja prava na podršku.

Formirana je Komisija unutar Službe za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju i predložen je dodatni nadzor nad korišćenjem budžetskih sredstava Glavnog grada za ovu namjenu.

U odnosu na prethodnu 2023.godinu, rokovi za apliciranje u 2024.godinu su u većini mjera produženi do kraja novembra 2024.g. što daje poljoprivrednim proizvođačima mogućnost da apliciraju do četvrtog kvartala, a to nije bio slučaj u prethodnom periodu.

Iz Budžeta Glavnog grada za 2024. godinu za aktivnosti u cilju podsticanja poljoprivredne proizvodnje i ruralnog razvoja opredijeljena su sredstva u iznosu od 276,000 € i to kroz 12 mjera.

RB	NAZIV MJERE	PLANIRANI IZNOS (€)
1.	Podrška sjetvi i žetvi na teritoriji Glavnog grada	10,000
2.	Biznis ideje u poljoprivredi	50,000
3.	Direktna podrška u stočarstvu	15,000
4.	Podrška pčelarstvu	15,000
5.	Podrška povrtarima na koti većoj od 600 mnv	6,000
6.	Podrška vinarstvu	15,000
7.	Podrška vinogradarstvu	15,000
8.	Podrška voćarstvu	10,000
9.	Podrška maslinarstvu	10,000
10.	Podrška cvjećarstvu i ljekovitom bilju	8,000
11.	Podrška ribarstvu	12,000
12.	Ostali programi u poljoprivredi	10,000
	Premije proizvođačima mlijeka	100,000
	UKUPNO PLANIRANO BUDŽETOM:	276,000

1. Podrška sjetvi i žetvi žitarica na teritoriji Glavnog grada (2024)

Pravo na podršku imaju svi registrovani poljoprivredni proizvođači sa teritorije Glavnog grada Podgorice koji se bave sjetvom i žetvom žitarica. Korisnik podrške može biti fizičko ili pravno lice.

1.1. Podrška mehanizovanoj sjetvi kukuruza i strnih žita

Pravo na podršku imaju lica koja izvrše mehanizovanu sjetvu kukuruza i strnih žita, na teritoriji Glavnog grada Podgorica, u iznosu do 62,5€/ ha (10€/ralu).

1.2. Podrška žetvi strnih žita (2024)

Pravo na podršku imaju lica koja izvrše žetvu strnih žita svim prijavljenim poljoprivrednim proizvođačima na teritoriji Opštine Glavnog grada, u iznosu do 125€/ha (20€/ralu).

1.3. Podrška mehanizovanoj berbi kukuruza

Pravo na podršku imaju lica koja izvrše mehanizovanu berbu kukuruza svim prijavljenim poljoprivrednim proizvođačima na teritoriji Opštine Glavnog grada, u iznosu do 125€/ha (20€/ralu).

Podnosilac zahtjeva za podršku u obavezi je da vodi evidenciju o zasijanim i požnjevenim površinama, na propisanim obrascima Službe i dostavi ih u propisanom roku. Predaja zahtjeva se vrši neposredno u arhivi Službe za poljoprivredu i ruralni razvoj Glavnog grada, putem pošte ili mejlom:

- do 30. juna za sjetvu kukuruza i strnih žita;
- do 30. jula za žetvu žitarica;
- do 30. novembra za mehanizovanu berbu kukuruza.

U odnosu na činjenicu da je većina ratarske proizvodnje ostala na teritoriji opštine Zeta, a da nema zainteresovanih aplikanta, ova mjera će se obustaviti do kraja drugog kvartala i opredjeljena sredstva će se alocirati na druge mjere, što je definisano i predviđeno odobrenim Programom rada.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nije podnešeno nijedna aplikacija.

2. *Podrška biznis idejama u poljoprivredi (2024)*

Pravo na podršku imaju svi registrovani poljoprivredni proizvođači sa teritorije Glavnog grada Podgorice. Korisnik podrške može biti i fizičko ili pravno lice, kao i NVO. Podržavaju se inovativne i održive biznis ideje iz predmetne oblasti poljoprivreda, agroturizam i ruralni razvoj. Biznis ideje ne mogu biti u koliziji sa predviđenim mjerama i programima podrške MPŠV.

Biznis ideje mogu biti u simbiozi sa potencijalnim „green field“ projektima i mogu biti finansirani od više subjekata ili čine kontinuitet u unapređenju postojećih aktivnosti. U odnosu na nepredvidivu raznolikost biznis ideja, raspisivaće se javni pozivi koji će usko definisati sektorsku oblast mjera podrške, kao i postupak ostvarivanja prava i kriterijuma za ocjenjivanje i dodjelu podrške.

Visina podrške je do 60% od ukupno prihvatljivih troškova, maksimalno do 7,000€ po aplikantu.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru podnešene su tri (3) aplikacije, čija maksimalna podrška može da iznosi 11,650€, što čini 23,30 % od ukupno predviđenog budžeta za ovu mjeru.

3. Direktna podrška stočarstvu (2024)

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava ili drugi odgovarajući registar za sve navedene mjere iz ove direktne podrške.

3.1. Podrška se dodjeljuje poljoprivrednim proizvođačima koji posjeduju maksimalno 9 krmača, 9 ovaca ili 9 koza

Jednokratna podrška se dodatno isplaćuje i za muška grla bez obzira na starost, kao i za prasiće, jariće i jagnjad starosti do 60 dana u momentu podnošenja zahtjeva, kao stimulans širenju brojnog stanja, koje će obuhvatiti i druge mjere:

- za krmače 70 € po grlu, za prasiće 5 € po grlu, za vepra 50 € po domaćinstvu;
- za ovce 10 € po grlu, za jagnje 5€ po grlu, za ovna 50 € po po domaćinstvu;
- za koze 10 € po grlu, za jare 10€po grlu, za jarca 50 € po domaćinstvu.

3.2. Podrška po gazdinstvu za vještačko osjemenjavanje

U cilju poboljšanja rasnog sastava kod muznih krava i dobijanja ženskih grla predložena mjera VO seksiranim sjemenima biće podržana do 3 doze seksiranih sjemena po kravi, ili maksimalno do 100€ po gazdinstvu. Nabavka seksiranih sjemena se treba uraditi u skladu sa veterinarskim propisima koji definišu ovu materiju.

1.3. Podrška po gazdinstvu za sinhronizaciju estrusa koza i ovaca

Hormonska terapija za iniciranje sinhronizacije estrusa radi planiranja i povećanja broja jaradi i jagnjadi tokom turističke sezone kada je njihova tražnja i najveća. Visina podrške je do 80% od ukupno prihvatljivih troškova, a maksimalno 300 € po domaćinstvu.

3.4. Podrška gazdinstvima u sredstvima za higijenu i dobru higijensku praksu

U cilju povećanja kvaliteta i higijene mlijeka, kao i sprečavanja pojave mastitisa, dajemo podršku za nabavku dezinfekcionih sredstava poput joda i slično, kao i maramice za suvo pranje vimena, kao i pokrivanje troškova za zamjenu sisnih guma na mašinama za mužu. Visina podrške je do 80% od ukupno prihvatljivih troškova, a maksimalno 50 € po domaćinstvu.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru podnešeno je šesnaest (16) aplikacija, čija maksimalna podrška može da iznosi 2,090€, što čini 13,93% od ukupno predviđenog budžeta za ovu mjeru.

4. Podrška pčelarstvu (2024)

Pravo na podršku imaju pčelari Glavnog grada koji su upisani u Registar poljoprivrednih gazdinstava ili drugi odgovarajući registar kao i pčelari/ lica sa posebnim potrebama.

4.1. Podrška pčelarima za refundiranje troškova sterilizacije voska

Refundacija troška za sterilizaciju i kupovinu voska-satnih osnova omogućuje zdravije pčeljinje društvo i stimulisati pčelare da ne koriste parafinske satne osnove. Topljenje i kupovina voska se mora obaviti u registrovanim objektima za tu djelatnost, a koji se nalaze na teritoriji Crne Gore. Visina podrške je do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, a maksimalno 30€ po registrovanom pčelaru.

4.2. Podrška u nabavci košnica

Podsticajna mjera je stimulans za mlade pčelare i pčelarke početnike, kao i za lica/pčelare osobe koje su prošle program u JU Kakaricka gora, koji su mlađi od 30 godina.

Visina podrške do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, maksimalno 400 € po aplikantu.

Do 2 košnice po registrovanom proizvođaču/ pčelaru;

Do 2 košnice registrovanom pčelaru/licu koje je prošlo program u JU Kakaricka gora;

Do 4 košnice po registrovanom proizvođaču/ pčelarki.

4.3. Podrška NVO i udruženjima pčelara Glavnog grada Podgorice

Podrška za organizacije sajmovi, edukacije i promocije (Agro-turizam) i slično. Biće vrednovani posebnim kriterijumom NVO koje budu obuhvatale veći broj potencijalnih korisnika pruženih usluga lokalnoj zajednici. Visina podrške je do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, maksimalno do 2,000 € po aplikantu.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru podnešeno je petnaest (15) aplikacija, čija maksimalna podrška može da iznosi 3,203€, što čini 21,35 % od ukupno predviđenog budžeta za ovu mjeru.

5. Podrška povrtarima na koti većoj od 600 mnv (2024)

Pravo na podršku imaju Registrovana poljoprivredna gazdinstva koja poljoprivrednu proizvodnju, povrtarstvo, obavljaju na kotama većim od 600mnv. Proizvođači na višim kotama će moći da ostvare podršku kroz subvencioniranje cijene koštanja sjemenskog materijala za sadnju krompira, luka, mrkve i slično.

5.1. Podrška za sadnju krompira, luka, mrkve i slično

Odnosi se na poljoprivredna gazdinstva iznad 600 mnv i obradive parcele površine veće od 500m² po gazdinstvu. Visina podrške je do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, maksimalno do 150€ po aplikantu.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru podnešene su dvadesetri (23) aplikacije, čija maksimalna podrška može da iznosi 3,220€, što čini 53,30 % od ukupno predviđenog budžeta za ovu mjeru.

6. Podrška vinarstvu

Pravo na podršku imaju Registrovana poljoprivredna gazdinstava i proizvođači upisani u vinogradarski registar grožđa i vina.

6.1. Podrška u pokrivanju komisijskih troškova radi pustanja vina u promet

Po jednoj registrovanoj vinariji - proizvođaču vina upisanom u vinogradarski registar grožđa i vina. Visina podrške je do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, a maksimalno do 150€ po aplikantu.

6.2. Podrška NVO registrovanoj za pretežnu oblast vinarstvo ili agroturizam

U dijelu edukacije, marketinga, promocije, održavanju sajmovi. Visina podrške je do 70% od ukupno prihvatljivih troškova, maksimalno do 3,000€ po aplikantu.

6.3. Podrška za ocjenjivanje kvaliteta vina

Učestvovanje na međunarodnim takmičenjima za ocjenjivanje vina.

Pokrivanje do 50% troškova, u iznosu max. do 500€ ili do 5 uzoraka / vinariji.

Važi za vinske podrumne manje od 2,000 litara godišnje proizvodnje.

6.4. Podrška za izradu vinske karte

Namijenjena je kao podrška plasmanu proizvedenih vina sa teritorije Glavnog grada Podgorice. Proizvedena vina, mogu se plasirati kroz restorane, hotele ili gazdinstva na cijeloj teritoriji Crne Gore. Podrška podrazumijeva troškove izrade dizajna i štampe vinskih karti u iznosu do 70% prihvatljivih troškova, maksimalno 300€ po vinariji/ vinskom registrovanom podrumu. Odnosi se na proizvođače i vinske podrumne kapaciteta do 2,000 litara godišnje proizvodnje.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnešene aplikacije.

7. Podrška vinogradarstvu

Pravo na podršku imaju Registrovana poljoprivredna gazdinstva i proizvođači upisani u vinogradarski registar grožđa i vina, kao i preduzetnici, i lica početnici, koja imaju potrebu da pokrenu podizanje vinograda.

7.1. Uzorkovanje i hemijska analiza zemljišta

Podrška pokrivanju troškova analize zemljišta od strane laboratorije, do 3 analize po registrovanom poljoprivrednom gazdinstavu i proizvođaču upisanom u vinogradarski registar grožđa i vina. Odnosi se i na vinogradare koji tek planiraju da šire ili pokrenu podizanje novih vinograda na teritoriji Glavnog grada.

Podrška se dodjeljuje u iznosu do 70% prihvatljivih troškova, maksimalno do 200€ po podnosiocu zahtjeva za izradu analize.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnešene aplikacije.

8. Podrška voćarstvu

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva koja su upisana u Registar poljoprivrednih gazdinstava ili drugi odgovarajući registar.

8.1. Podrška voćarima u obnovi starih i podizanju novih voćnjaka

Podrška se dodjeljuje poljoprivrednim proizvođačima (voćarima) koji oforme novi voćnjak (u toku 2024.godine) od 50 do 150 sadnica voća. Visina podrške je do 60% od ukupno prihvatljivih troškova, a najviše 350€ po zahtjevu.

Izuzeće se odnosi na zasade smokve i nara, za voćare koji oforme novi voćnjak (u toku 2024.godine) od najmanje 50 sadnica. Visina podrške je 70% od ukupno prihvatljivih troškova, a najviše 400€ po zahtjevu.

8.2. Uzorkovanje i hemijska analiza zemljišta

Pokrivanje troškova analize zemljišta od strane ovlašćene laboratorije do 3 analize po Registrovanom poljoprivrednom gazdinstavu i proizvođaču upisanom u registar proizvođača. Odnosi se i na voćare koji planiraju da šire ili pokrenu podizanje novih zasada voća na teritoriji Glavnog grada.

Podrška se dodjeljuje u iznosu do 70% prihvatljivih troškova, maksimalno do 200€ po podnosiocu zahtjeva za izradu analize.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru podnešene su tri (3) aplikacije, čija maksimalna podrška može da iznosi 872€, što čini 8,72% od ukupno predviđenog budžeta za ovu mjeru.

9. Podrška maslinarstvu

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva koja su upisana u Registar poljoprivrednih maslinjaka koji se vodi u nadležnom Ministarstvu ili drugi odgovarajući registar.

9.1. Uzorkovanje i hemijska analiza zemljišta

Pokrivanje troškova analize zemljišta od strane ovlaštene laboratorije do 3 analize po Registrovanom maslinjaku. Odnosi se i na maslinare koji planiraju da šire ili pokrenu podizanje novih zasada maslina na teritoriji Glavnog grada.

Podrška se dodjeljuje u iznosu do 70% prihvatljivih troškova, maksimalno do 200€ po podnosiocu zahtjeva za izradu analize.

9.2. Premije po kilogramu obranog ploda masline

Premija po kilogramu obranog ploda masline (0,10€/kg). Uz zahtjev se kao dokaz o količini obranog ploda masline prilaže potvrda uljare gdje maslinar predaje masline na preradu, kao i fiskalni račun za pruženu uslugu. Maksimalna podrška do 200€ po podnosiocu zahtjeva.

9.3. Premija po litru proizvedenog ekstra djevičanskog maslinovog ulja

Podrška po litru proizvedenog ekstra djevičanskog maslinovog ulja (do 0,50€/litru). Uz zahtjev se kao dokaz o količini prilaže potvrda uljare gdje maslinar prerađuje maslinu i potvrda o hemijskoj analizi (extra djevičansko ulje) i fiskalni račun za pruženu uslugu. Maksimalna podrška do 500€ po podnosiocu zahtjeva.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnošene aplikacije.

10. Podrška cvjećarstvu i ljekovitom bilju

Pravo na podršku imaju poljoprivredna gazdinstva koja se vode u nadležnom Ministarstvu ili drugi odgovarajući registar, kao i NVO sektor i gazdinstva koja se bave agro- turizmom.

10.1. Uzorkovanje i hemijska analiza zemljišta

Pokrivanje troškova analize zemljišta od strane ovlaštene laboratorije do 3 analize po gazdinstvu. Odnosi se i na aplikante koji planiraju da šire ili pokrenu podizanje novih zasada cvjećarstva i ljekobilja na teritoriji Glavnog grada. Podrška se dodjeljuje u iznosu do 70% prihvatljivih troškova, maksimalno do 200€ po podnosiocu zahtjeva za izradu analize.

10.2. Podrška za herbal turizam i agroturizam (rute ljekobilja i slično)

U cilju unapređenja sektora ljekobilja i herbal turizma podrška kroz ove mjere može obuhvatiti izradu herbal tura, izradu mapa, web sajtovi, brošura, edukacije berbe, promo aktivnosti i slično. Projekti koji budu obuhvatili dio šire zajednice, formiranja klastera i slično biće dodatno vrednovani.

Maksimalna podrška po aplikantu iznosi 70% od sprovedenih aktivnosti, a najviše do 2,000€. Prednost ovoj mjeri će biti i saradnja sa drugim sličnim projektima koji promovišu agro-turizam i ruralni razvoj Glavnog grada Podgorice.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnošene aplikacije.

11. Podrška ribarstvu

Pravo na podršku imaju aplikanti koji se bave uzgojem ribe i moraju posjedovati rješenje - dozvolu za akvakulturu izdato od nadležnog ministarstva (Ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva). Pravo podrške će imati i NVO koje se bave razvojem agro-turizma i ekologije na teritoriji Glavnog grada Podgorice.

11.1. Podrška poribljavanju i ekološkim mjerama

Inicijative mogu pokrenuti NVO udruženja koja su fokusirana na razvoj agro-turizma i ekologije na teritoriji Glavnog grada Podgorice.

Pravo na podršku u iznosu do 80%, a najviše do 2,000€ po aplikantu.

11.2. Podrška nabavci hrane za ribu

Zbog povećanja konkurentnosti i plasmana svježe ribe na tržištu Crne Gore ovom podrškom će se stimulisati domaći proizvođači u iznosu do 25% troškova u nabavci riblje hrane, a najviše do 1,000€ po registrovanom ribnjaku.

11.3. Podrška u promotivnim aktivnostima

Pravo na podršku imaju registrovani ribnjaci sa teritorije Glavnog grada u cilju bolje promocije i plasmana svježe ribe na crnogorskom tržištu. Promotivne aktivnosti mogu podrazumijevati izradu web sajta ili drugog promotivnog štampanog materijala koji pomaže prodaju svježe ribe na tržištu ili promoviše dolazak turista i kupaca na lokaciju ribnjaka ili promoviše klaster. Pravo na podršku u iznosu do 70% troškova za promo materijal, a najviše do 700€ po registrovanom ribnjaku.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnošene aplikacije.

12. Ostali programi u poljoprivredi

Podršku će moći da ostvare registrovani poljoprivredni proizvođači čija se poljoprivredna proizvodnja, prerada ili skladištenje poljoprivrednih proizvoda nalazi na teritoriji Glavnog grada, a koji nisu obuhvaćeni drugim mjerama Službe za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju i nisu koristili ili nisu u koliziji sa mjerama podrške MPŠV. Postupak ostvarivanja prava i kandidovanja projekata može biti pokrenut i od predstavnika lokalne zajednice za projekte koji mogu biti od

koristi za razvoj poljoprivrede i ruralni razvoj zajednice, kao i drugih zainteresovanih strana, poput NVO, naučnih ustanova, kroz sprovođenje edukacije, seminara, studijskih putovanja, izrade studija, analiza i slično.

Glavni grad će u cilju podrške specifičnih i neobuhvaćenih podsticajnih mjera podržati poljoprivredne proizvođače, NVO, naučne ustanove, pravna lica čija je pretežna djelatnost poljoprivreda ili prerada poljoprivrednih proizvoda, a koja svoju proizvodnju, preradu ili usluge obavljaju na teritoriji Glavnog grada. Specifične mjere za poljoprivrednu proizvodnju, preradu i slično mogu obuhvatiti između ostalog sektor živinarstva, otkup i prerada šumskih plodova, uzgajanje pečuraka, prepelica, kunića, divljači, bobičastog ili jagodičastog voća, rasadničarstva, hortikulture i slično.

Pravo na podršku u iznosu do 80% prihvatljivih troškova, a najviše do 2,000€ po aplikantu.

Do 30.04.2024.g. za ovu mjeru nisu podnošene aplikacije.

13. Premije proizvođačima mlijeka (2024)

Pravo na podršku imaju primarni proizvođači kravljeg, kozjeg i ovčjeg mlijeka, koji su upisani u Registar MPŠV ili drugi odgovarajući registar, a štalski objekti se nalaze na teritoriji Glavnog grada Podgorice i isporučuju mlijeko registrovanim prerađivačima mlijeka na teritoriji Crne Gore. Odnosi se na proizvodnju i ukupne količine predatog kravljeg, kozjeg i ovčijeg mlijeka registrovanim mlekarama i sirarama koje posluju na teritoriji Crne Gore, uzimajući u obzir ne samo kvantitet, već i kvalitet predatog mlijeka, shodno Pravilniku ili Uredbi koja definiše ovu materiju po pitanju klase kvaliteta mlijeka.

- Premije za kravlje mlijeko prve klase do 0,08 €/litru isporučenog mlijeka, i extra klase do 0,09 €/litru isporučenog mlijeka;

- Premije za kozje mlijeko prve klase do 0,16 €/litru isporučenog mlijeka, i extra klase do 0,18 €/litru isporučenog mlijeka;

- Premije za ovčije mlijeko prve klase do 0,16 €/litru isporučenog mlijeka, i extra klase do 0,18 €/litru isporučenog mlijeka.

Podrška se isplaćuje proizvođačima mlijeka na žiro-račune, prema izvještaju dostavljenom od strane Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede po osnovu potpisanog Sporazuma o saradnji Glavnog grada i MPŠV.

Do trenutka pisanja ove informacije izvršene su isplate premija za mlijeko za mjesec januar, februar i mart 2024.g. u iznosu od 19,059€ što čini da je podrška data za otkup od 238,245 litara sirovog kravljeg mlijeka. Od aprila 2024.godine, pored kravljeg mlijeka počinje isplata premija i za kravlje i kozje mlijeko što nije bio slučaj u prethodnim godinama.

14. Ostale aktivnosti podržane Budžetom Glavnog grada

Omogućeno je ostvarivanje prava na podršku u sufinansiranju premije osiguranja, za poljoprivrednu proizvodnju čija podrška ne smije prelaziti 100% od ukupnog iznosa osiguranja, objedinjeno sa podrškom sufinansiranja koje pruža Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede ili drugi subjekti u tekućoj godini, u visini podrške do 200€ po jednom registrovanom poljoprivrednom gazdinstvu.

Do 30.04.2024.g. nisu podnošene aplikacije za osiguranje poljoprivredne proizvodnje.

III UPRAVNO RJEŠAVANJE IZ NADLEŽNOSTI SLUŽBE

Za rješavanje u prvostepenom upravnom postupku, u periodu 01. januar - 15. aprila 2024. godine, Služba je rješavala zahtjeve koji su se odnosili na prenamjenu poljoprivrednog zemljišta, izdavala je vodne uslove, vodne saglasnosti i vodne dozvole, izdavala je uvjerenja za obavljanje poljoprivredne djelatnosti, kao i izdavanje uvjerenja za obavljanje poljoprivredne djelatnosti (staračka naknada).

Zahtjevi primljeni u izvještajnom periodu, odnosili su se na:

- prenamjenu poljoprivrednog zemljišta 14 (6 usvojeno, 5 odbijeno i 3 u izradi);
- vodni uslovi 3 (2 usvojena, 1 u izradi);
- vodne saglasnosti 2;
- vodne dozvole 3 (1 usvojena, 1 privremena i 1 u izradi);
- za obavljanje poljoprivredne djelatnosti 15 (13 usvojeno, 1 odustao, 1 u izradi);
- zahtjev za izdavanje uvjerenja za obavljanje poljoprivredne djelatnosti radi ostvarivanja prava na staračku naknadu 12 (sve usvojene);
- Za prodaju poljoprivrednih proizvoda na zelenim pijacama nije izdato nijedno uvjerenje

Iz prethodnih godina završena su u prvom kvartalu 2024.godine dva sporazumna raskida ugovora, koji su se odnosili na zakup poljoprivrednog zemljišta i time je izbjegnuta mogućnost traženja obeštećenja u slučaju žalbe zakupaca, kojima Glavni grad u prethodnom periodu nije omogućio ulazak u posjed iako za to nisu postojale osnovane smetnje.

IV PREGLED UPRAVNIH RADNJI I MJERA U VRŠENJU INSPEKCIJSKOG NADZORA

Služba ne vrši inspekcijski nadzor, dok se rješavanje zahtjeva u prvostepenom upravnom postupku navodi u poglavlju III ovog izvještaja.

V PREGLED POSLOVA U VRŠENJU UPRAVNOG NADZORA

1. Upravni nadzor

U izvještajnom periodu nije vršen Upravni nadzor nad radom Službe.

2. Eksterna komisija

U cilju veće transparentnosti i nadzora u ocjenjivanju aplikacija dobijenih kroz javne pozive Programa podsticajnih mjera za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju, Služba je predložila da se formira eksterna Komisija koja će se sastojati od predstavnika više organa uprava, službi ili angažovanih stručnjaka van lokalne uprave ili predstavnika zainteresovanih grupa i civilnog sektora, što je prepoznato i članom 37 stav 2 i stav 3 Odluke o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada ("Službeni list Crne Gore – opštinski propisi", br. 38/18, 43/18, 6/20, 10/20, 36/21, 5/22, 30/23 i 42/23).

Do trenutka pisanja ove informacije nije formirana tražena komisija.

Služba je unutar svog organa formirala internu Komisiju za administrativnu i terensku provjeru zahtjeva pristiglih po osnovu Programa podsticajnih mjera podrške poljoprivredi i ruralnom razvoju za teritoriju Glavnog grada Podgorica za 2024. godinu.

3. Agencije za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama

Agencija za zaštitu ličnih podataka i slobodan pristup informacijama sačinila je Zapisnik o nadzoru, akt br.07-37-18211-7/23 od 27.11.2023.godine u kojem je preispitivala primjenu Zakona o slobodnom pristupu informacijama od strane Službe za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju Glavnog grada Podgorice i ukazala na uočene nedostatke i navela rokve za otklanjanje uočenih nepravilnosti.

Služba je u prvom kvartalu 2024.g. uklonila nedostake i shodno Zakonu o slobodnom pristupu informacija sve raspoložive informacije redovno objavljuje na sajtu Glavnog grada.

VI ODNOS I SARADNJA SA ORGANIMA, ORGANIZACIJAMA I DRUGIM SUBJEKTIMA

Služba je u izvještajnom periodu 2024. godine ostvarivala saradnju sa Ministarstvom finansija, Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, Upravom za vode, Mjesnim zajednicima Glavnog grada, lokalnim organima, nevladinim organizacijama i drugim subjektima, u cilju blagovremenog i efikasnog ostvarivanja poslova iz svoje nadležnosti, i to:

- Saradnja sa Ministarstvom finansija u dijelu izvještavanja i saradnje u sprovođenju aktivnosti i sprovođenja IPA II projekta, gdje su do kraja ovog izvještajnog perioda dobijena mišljenja od MIF-a na revizorski, evaulacioni finansijski i narativni izvještaj. Preostalo je da gradonačelnica potpiše „Notification report“ akt, D 35-307/23-397/2 od 25.12.2023.g. i „Request for Payment“ kako bi se izvršio povraćaj preostalih sredstava u iznosu od 47,576€, akt broj: D35-018/23-486/1 od 14.05.2024.godine;
- Saradnja sa MPŠV u dijelu potpisivanja sporazuma u dodjeli premija za podršku sektoru mljekarstva, kroz podršku poljoprivrednim proizvođačima mlijeka koji isporučuju mlijeko registrovanim mljekarama i sirarama na teritoriji Crne Gore;
- Saradnja sa MPŠV u dijelu dostavljanja predloga od strane Službe za infrastrukturne projekte za region Pipera, Bratonožića i Lješkopolja u procjenjenoj vrijednosti od 1,188,000€, čije aktivnosti tek treba da se nastave između Glavnog grada i MPŠV;
- Saradnja sa MPŠV u dijelu dobijanja pristupa bazi podataka registrovanih poljoprivrednih proizvođača, gdje očekujemo u junu dobijanje pristupa;
- Sekretarijatom za finansijske poslove i analizu budžeta u redovnim aktivnostima po pitanju realizacije trošenja sredstava Budžeta;
- Sekretarijatom za komunalne poslove u postupku prenamjene poljoprivrednog zemljišta i izdavanja UTU uslova;
- Sa d.o.o. Vodovodov i kanalizacija u dijelu pojašnjenja priključakakav vodovodne mreže za predloženi infrastrukturni projekat u „Bratonožićima- auto put“;
- Komunalnom inspekcijom u vezi rješavanja pitanja vezanih za nadležnosti u oblasti voda od lokalnog značaja i pokretanja inicijative za uspostavljanje bolje saradnje u dijelu izdavanja i kontrole vodnih dozvola;
- Sekretarijatom za lokalnu samoupravu radi dostavljanja mišljenja na pojedine akte gdje je obrađivač Služba za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju;
- Centrom za informacioni sistem u razmatranju mogućnosti za formiranje baze podataka ili preuzimanja podataka od MPŠV, kao i u dijelu podrške za aktivaciju LAN mreže na novoj lokaciji Službe;
- Sa Službom za zajedničke poslove u vezi redovnih poslova i komunikacije;
- Sa Službom za odnose sa javnošću u dijelu promocije Programa podsticajnih mjera i izrade promotivnih materijala, učešća i prezentacije u medijima i slično;
- Sa Opštinom Zeta na poslovima iz oblasti unapređenja poljoprivrede i rješavanja ulaska u posjed za ugovore iz 2022.g. koji su sporazumno raskinuti u 2024.godini;
- Upravom za bezbjednost hrane po pitanju određivanja lokacije za stočno groblje, po pitanju prevencije pojave svinjske kuge i leptiraste vaši;
- Sa AD Plodovima u dijelu pisanja mišljenja mogućeg potencijalnog unapređenja ovog akcionarskog društva;
- Direkcijom za imovinu za određivanje lokacija;
- Službom za zaštitu imovinskih prava radi davanja mišljenja za tužbene procese u dijelu eksproprijacije zemljišta;

- Glavnim administratorom u redovnoj komunikaciji, kao i davanjem predloga za izmjenu dopuna u Odluci o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada ("Službeni list Crne Gore - opštinski propisi", br. 38/18; 43/18; 06/20; 10/20; 36/21; 05/22; 30/23; 042/23);
- Sa predstavnicima mjesnih zajednica u područjima Pipera, Lješkopolja, Lješanske nahije, Kuča, Lijeve rijeke i Bratonožića gdje Služba svake zadnje sedmice u mjesecu, posjećuje ova područja i stoji na raspolaganju poljoprivrednicima u dijelu podrške i pojašnjenja za Javne pozive i aktivnosti koje sprovodi kroz Program mjera za 2024.godinu;
- Kao i sa drugim organima i upravom Glavnog grada, NVO sektorom i slično.

Kao važno napominjemo da je Služba u saradnji i uz saglasnost Uprave Glavnog grada retroaktivno potpisala 18 ugovora o korišćenju osnovnih sredstava Glavnog grada, za opremu koja je u 2023g.. dodjeljivana kroz IPA II projekat za koji nije postojala primopredajna dokumentacija, čime je spriječena mogućnost otuđenja opreme.

VII NAČIN OSTVARIVANJA JAVNOSTI I TRANSPARENTNOSTI RADA

Tokom 2024.godine javnost i transparentnost rada se obavljala:

1.1 Preko web sajta Glavnog grada i oglasne table

Kontinuirano se objavljuju sve javno dostupne i bitne informacije na web sajtu Glavnog grada preko linka <https://podgorica.me/sluzba-za-podrsku-poljoprivredi-i-ruralnom-razvoju/> u okviru čega su trenutno raspoloživi podaci za:

- Slobodan pristup informacijama
- Građanska prava i obrasci za preuzimanje
- Program rada za 2024.godinu
- Program podsticajnih mjera za 2024.godinu
- Javni pozivi za 2024.godinu
- IPA projekti i izvještaji
- Operativni plan za vode za 2024.godinu
- Lista zaposlenih
- Unutrašnja organizacija Službe
- Registar rizika
- Poljoprivredne aktuelnosti

1.2 Dostavljanjem informacija po osnovu zahtjeva za slobodan pristup informacijama

U izvještajnom periodu podnešena su četiri (4) zahtjeva o slobodnom pristupu informacijama. Na dostavljene informacije nisu uložene žalbe. Sve su objavljene na sajtu Glavnog grada.

1.3 Javnim raspravama

Nije bilo javnih rasprava kod donošenja odluka i drugih akata čiji je obrađivač bila Služba za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju.

1.4 Javne prezentacije i promocije

Održane su javne prezentacije Programa podsticajnih mjera za poljoprivredu i ruralni razvoj Glavnog grada dvadeset dana prije otvaranja javnih poziva što je objavljeno prethodno na linku Glavnog grada <https://podgorica.me/sluzba-za-podrsku-poljoprivredi-i-ruralnom-razvoju/program-rada-za-2024-godinu/>, a prezentacije su održavane po sledećem redosledu:

Promocija i prezentacije Programa podsticajnih mjera za poljoprivredu i ruralni razvoj Glavnog grada				
Datum	Lokacija	Cilja grupa	od	do
11.3.2024	Glavni grad, Press sala	Poljoprivredni proizvođači i NVO sve mjere	11:00	13:00
12.3.2024	Lješanska nahija - Barutana	Poljoprivredni proizvođači i NVO	11:00	13:00
13.3.2024	Kuči -Ubli	Poljoprivredni proizvođači i NVO	11:00	13:00
14.3.2024	Piperi - Stijena	Poljoprivredni proizvođači i NVO	11:00	13:00
15.3.2024	Lješkopolje - Donja Gorica	Poljoprivredni proizvođači i NVO	11:00	13:00
16.3.2024	Lijeva Rijeka	Poljoprivredni proizvođači i NVO	11:00	13:00
19.3.2024	Glavni grad, Perss sala	Poljoprivredni proizvođači i NVO sve mjere + biznis ideje	11:00	13:00

Ukupan broj posjeta zainteresovane javnosti na prezentacijama u ovim područjima je bio 297.

Dodatno u saradnji sa predstavnicima mjesnih zajednica Lješanske nahije, Kuča, Pipera, Lješkopolja, Lijeve Rijeke i Bratonožića, najmanje jednom mjesečno, zadnje sedmice u mjesecu, u tačno definisanom terminu, predstavnici Službe posjećuje ova područja i transparentno prezentuju mjere i daju pojašnjenja poljoprivrednim proizvođačima i zainteresovanim stranama.

1.5 Medijske prezentacije i medija plan

Prije javnih prezentacija, za vrijeme prezentacija i nakon toga izvršene su brojne medijske aktivnosti uz saglasnosti i koordinaciju za Službom za odnose sa javnošću i u skladu sa Odlukom o organizaciji i načinu rada uprave Glavnog grada, član 28a stav 1 tačka 5b, pripremiće informaciju za medije iz svog djelokruga krajem drugog kvartala 2024.godine.

Objave i gostovanja:

- <https://gradski.me/spalevic-glavni-grad-ce-pomoci-poljoprivredne-proizvodjace-brojnim-mjerama-podrske/>
- <https://www.youtube.com/watch?v=xD7d4bxhxzk>
- <https://www.youtube.com/watch?v=TmpCj-6EUVk>
- <https://www.cdm.me/ekonomija/predstavljen-program-podsticajnih-mjera-za-poljoprivredu-i-ruralni-razvoj-za-2024/>
- <https://www.portalanalitika.me/clanak/poljoprivrednici-kuca-traze-da-se-vise-ulaze-u-stocarstvo-nema-rucka-bez-mesa-i-sira>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/sluzba-za-poljoprivredu-i-ruralni-razvoj-nije-zatekla-podatke-o-broju-poljoprivrednika-popis-zemlje-pa-davanje-u-zakup-5228431>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/u-piperima-prezentovan-lokalni-agrobudzet-bez-vode-nema-razvoja-poljoprivrede-5228942>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/poljoprivrednici-kuca-traze-da-se-vise-ulaze-u-stocarstvo-nema-rucka-bez-mesa-i-sira-5228777>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/ljevoreceni-poslali-jasnu-poruku-umjesto-sto-nam-nudite-sadnice-izgradite-nam-puteve-5229258>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/poljoprivrednici-traze-da-ne-placaju-porez-5228593>
- <https://volimpodgoricu.me/novosti/predstavljen-program-podsticajnih-mjera-za-poljoprivredu-i-ruralni-razvoj-za-2024-godinu>
- <https://www.dan.co.me/podgoricom/agrobudzet-glavnog-grada-uvecan-za-20-procenta-5228366>
- <https://podgorica.me/predstavljen-program-podsticajnih-mjera-za-poljoprivredu-i-ruralni-razvoj-za-2024-godinu/>
- <https://seljak.me/savjetuje/detaljan-opis-mjera-podrske-glavnog-grada/>

Obavještenja o otvaranju Javnih poziva Programa podsticajnih mjera objavljena su na sajtu Službe <https://podgorica.me/sluzba-za-podrsku-poljoprivredi-i-ruralnom-razvoju/javni-pozivi-za-2024-godinu/> dana 01.04.2024.g.

Obavještenja su dobile Mjesne zajednice Glavnog grada, ukupno (39)

U dnevnim novinama Pobjeda, Vijesti i Dan je 04.04.2024.g. najavljena prezentacija programa mjera, a nakon održane prezentacije programa mjera, najavljeno je u dnevnim novinama Dan i Pobjeda otvaranje javnih poziva za 01.04.2024.godine.

VIII ORGANIZACIONA I KADROVSKA OSPOSOBLJENOST ZA IZVRŠAVANJE FUNKCIJA SLUŽBE

U izvještajnom periodu, u Službi za podršku poljoprivredi, pored v.d. rukovodioca, radno je angažovano osam (8) službenika. Organizacione jedinice u Službi su: Odjeljenje za podršku poljoprivredi i ruralnom razvoju i Odjeljenje za normativno-pravne, opšte i administrativne poslove. Izvan organizacionih, obavljaju se poslovi rukovodioca od strane vršioca dužnosti.

Zatražena je saglasnost i traženo odobrenje za otvaranje konkursa i oglasa za nova radna mjesta predviđena Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji br. D35-019/23-482/2 od 5.2.2024. godine, na koji je dobijena saglasnost broj 01-018/23-939 od 5.2.2024g. i Kadrovskim planom br. D35-019/23-482/2 od 5.2.2024 na koji je dobijena saglasnost Sekretarijata za finansijske poslove i analizu budžeta, br. br. D35-019/23-482/2 od 5.2.2024.godine, ali do dana pisanja ovog izvještaja oglasi i konkursi nisu objavljeni.

Konkurs i oglasi trebaju da se objave za sledeće četiri pozicije:

- Rukovodilac/teljka Službe (jedan izvršilac/teljka)
- Šefa/ica – pravnik, Odjeljenja za normativno- pravne, opšte i administrativne poslove (jedan izvršilac/teljka);
- Viši/a savjetnik/ca III - za poljoprivredu - vode i poljoprivredno zemljište (jedan izvršilac/ teljka);
- Viši/a savjetnik/ca III - za ekonomske poslove (jedan izvršilac/ teljka).

IX ZAKLJUČAK I PREDLOG MJERA

U periodu januar – 15 maj 2024. godine procesi rada Službe su težili da što više budu javni i transparentni i skladu sa propisima i utvrđenim procedurama rada, a evidentno je da Služba radi sa ograničenim kadrovskim i tehničkim kapacitetima.

Neophodno je raspisati oglase za službenike i konkurs za rukovoditelja/teljku kako bi se u sproveo Kadrovski plan za 2024 i sprovela planirana i odobrena sistematizacija radnih mjesta

U cilju daljeg kvalitetnijeg rada Službe u 2024.godini, očekuje se u junu 2024.godine pristup bazi podataka MPŠV i uz nova predložena kadrovska i tehnička unapređenja, rad Službe će nastaviti da ide uzlaznom putanjom, kada će moći da radi dodatne analize i predloge unapređenja stanja sektora poljoprivrede i ruralnog razvoja.

Trenutno veliko opterećenje v.d.rukovodioca sa radnim zadacima i obavezama u postojećem kadrovskom sastavu i usled kašnjenja u raspisivanju oglasa i konkursa, dovodi u pitanje dalji nesmetan rad Službe. Velika energija i vrijeme za redovne i Planom rada predviđene aktivnosti, može se nastaviti samo prekovremenim radom v.d rukovodioca u pripremi i izradi pravnih akata,

obilaskom terena i drugih radnih zadataka, za koja su predviđena tražena radna mjesta, a koja još nisu popunjena.

Ključni i finalni zaključaci:

- **Proces novog kadriranja se treba obaviti promptno, bez daljih odlaganja. Javni oglasi za nedostajuće službenike i konkurs za rukovodioca/teljku se trebaju otvoriti u maju 2024;**
- **Treba se formirati tražena eksterna Komisija u maju 2024;**
- **Služba treba nastaviti sa transparentnim, stručnim i inkluzivnim radom u svim područjima Glavnog grada i na svim nivoima;**
- **Nastaviti sa unapređenjem saradnje sa MPŠV sa prioritetima na preuzimanje baze podataka MPŠV i aktivnosti po pitanju kandidovanih infrastrukturnih projekata;**
- **Za podsticajne mjere koje ne budu imale interesovanje poljoprivrednih proizvođača, alocirati sredstva i otvoriti nove podmjere kroz transparentan postupak javnih poziva;**
- **Trenutna potencijalna iskorišćenost budžeta, u predmetnom periodu, po podsticajnim mjerama, je 14,21%.**

Napomena: Izvještaj je urađen u skladu sa obavještenjem, akt br: D35-019/24-221 od 09.05.2024.godine, kojim v.d.rukovodioca prezentuje stanje Službe nakon šest (6) mjeseci angažovanja.

Broj: **D35-077/24-249**
Podgorica, 16.05.2024. godine

Boris Spalević
v.d.rukovodioca

Dostavljeno:

- Gradonačelnici
- Sekretarijatu za lokalnu samoupravu i saradnju sa civilnim društvom
- a/a